

Volgens Jan Schellekens weten varkenshouders weinig over werking luchtwasser

'Onnodige kosten door gebrek aan kennis'

Een derde tot de helft van de Nederlandse varkenshouders heeft weinig kennis over de werking van luchtwassers op hun bedrijf. Dat is de ervaring van bedrijfsadviseur Jan Schellekens van Agrifirm Exlan. „Door het gebrek aan kennis loopt de varkenshouder kans dat de installatie niet optimaal werkt. De kosten voor energie en onderhoud lopen hierdoor onnodig op.”

Sinds 1 januari 2013 zijn varkenshouders verplicht om bij nieuwe luchtwassers (voor bestaande geldt een overgangstermijn van drie jaar) de werking van zowel chemische, biologische als combiluchtwassers elektronisch te monitoren. De gegevens, die elk uur worden geregistreerd en voor een periode van vijf jaar moeten worden vastgelegd, geven de eigenaar van de installatie, maar ook controlerende instanties, inzicht of de luchtwasser goed werkt. Veel agrarische ondernemers doen te weinig met deze informatie, stelt Jan Schellekens, adviseur bedrijfsontwikkeling bij Agrifirm Exlan.

Waarom is het belangrijk dat varkenshouders voldoende kennis hebben van hun luchtwasser?

„Het hebben van voldoende kennis is belangrijk voor het goed laten functioneren van de installatie. Dat is onder andere van belang voor een goed onderhoud, zoals het schoonhouden van de luchtwasser. Het waspakket kan door stof afkomstig van voer, opgedroogde mest en huidschilfers verstopt raken. Schimmels voeden zich met deze beschikbare organische stof en zuurstof. Er ontstaat dan te veel slijmvormige biomassa in de installatie, waardoor lucht er niet goed door kan. Dat leidt tot een onnodig hoge luchtweerstand en een hoger elektriciteitsverbruik.”

Varkenshouders weten toch wel hoe ze luchtwassers moeten onderhouden?

„Niet elke agrarische ondernemer heeft daar oog voor. Ik schat dat een derde tot de helft niet weet hoe de installatie precies werkt en op welke wijze ze een optimaal resultaat met de luchtwasser kunnen halen. Ze vertrouwen te veel op de elektronische monitoring en gaan er vanuit dat de regeling automatisch gaat.”

Is dat onterecht dan?

„Het is goed om te weten dat de elektronische monitoring weliswaar de werking van de luchtwasser registreert, maar niet automatisch de regeling bijstuurt wanneer een bepaalde parameter, zoals de pH of de geleidbaarheid van het waswater de bandbreedte – de minimale en maximale waarde – wordt overschreden. Dat is nog ontwikkelingswerk. De veehouders verlaten zich daarbij nog te veel op de techniek. Het signaleren van problemen en het automatisch melden daarvan is iets wat de ondernemer met de fabrikant van de luchtwasser goed met elkaar moeten afspreken. Je zou als gebruiker de alarmering in de koop mee kunnen nemen.”

Wat moeten varkenshouders weten over de werking van de luchtwasser?

„Dat er verschil is in de werking tussen

chemische en biologische luchtwassers. Chemische wassers raken door de opstelling van het waspakket bijvoorbeeld eerder verstopt dan biologische. Bij biologische loop je kans dat de installatie bij ophoping van vuil op het oog wel goed werkt, maar dat er onvoldoende biologische omzetting plaatsvindt van ammonium in nitraat.”

Waar moet de gebruiker van een luchtwasser dagelijks op letten?

„Er zijn vijf parameters die elektronisch worden gemonitord, maar ik zou de gebruikers willen adviseren om zeven belangrijke aspecten van de luchtwassers regelmatig te controleren. De pH (de zuurtegraad) van het waswater is daar een van. Die moet bij een chemische luchtwasser laag, ongeveer 3 tot 4, zijn en bij een biologische met een pH-waarde van rond de 6,5 en 7,5 neutraal. De geleidbaarheid (het zoutgehalte) is een maat voor de hoeveelheid afvalstoffen in het waswater. Daarnaast wordt elk uur de spuiwaterproductie gemeten evenals de luchtweerstand van het filterpakket en de druppelkamer.”

„Tevens registreert het systeem het verbruik van elektriciteit van de waswaterpomp, een indicatie of de installatie ingeschakeld is of niet. Dan zijn er nog twee facetten van belang: debietmeting voor het rondpompen van waswater en het

Copyright foto

daadwerkelijke volume van het water in de wasbak. Het meten van de volumestroom van het waswater is vooral van belang in de biologische luchtwasser voor een goede werking van de bacteriologische omzetting. Er moet namelijk voldoende zuurstof in het waswater komen. Tot slot moet er voldoende water beschikbaar zijn om letterlijk drooglopen te voorkomen. Dat gebeurde onlangs nog bij een ondernemer waar de installatie als gevolg van het warme weer over onvoldoende water beschikte. Je krijgt dan overmatige drogestofafzettingen. Het kost dagen om dit vuil uit het waspakket te verwijderen."

Wat kan de varkenshouder zelf doen om de luchtwasser te controleren?

„Een ondernemer doet er goed aan om de luchtwasser dagelijks visueel te inspecteren op doorspoeling van het waswater, en kijken of het wasfilterpakket wel voldoende

vochtig is. Verder is het raadzaam om te kijken of de stofafvanger goed werkt en het systeem voldoende stofvrij is. Dat is voor elke installatie anders. Het optreden van opstoppingen is van vele factoren afhankelijk, zoals het al dan niet voeren van bijproducten. Die kunnen schimmelsporen bevatten die zich bij slecht onderhoud eerder in de luchtwasser kunnen gaan nestelen. Beschikt het systeem over een alarmeringssysteem, dan kan de varkenshouder daar nog niet honderd procent op vertrouwen. Een gevoelige sensor, zoals die voor het meten van de pH-waarde, kan ook kapot gaan. Dat kun je eenvoudig zelf controleren door gebruik te maken van lakmoespapertjes."

Wat is het gevaar van een slecht werkende luchtwasser?

„Een luchtwasser waar de lucht niet goed doorheen kan, heeft een lagere ventilatiecapaciteit. Dat leidt weer tot een hoger

elektriciteitsverbruik. Er zijn ondernemers die in een dergelijk geval de bypass tijdelijk open zetten. Dat is een noodoplossing en een ongewenste situatie. Ten eerste omdat de luchtwasser dan simpelweg niet werkt. Daarnaast is de ventilatie in de stal niet optimaal. Een verstopte luchtwasser verbruikt al snel 10 tot 20 procent meer stroom. Dat kan op een vleesvarkensstal met drieduizend dieren op jaarbasis een extra kostenpost tot 1.500 euro opleveren."

Wat zijn belangrijke aspecten bij de aanschaf van een luchtwasser?

„De ondernemer moet er voor zorgen dat de luchtwasser voldoende capaciteit heeft. Daarnaast moet hij niet bezuinigen op het gebruik van ventilatoren. Dat kan tot een te lage luchtdoorstroming leiden. De inzichten hierover ontwikkelen zich snel. Ondernemers die een bouwvergunning hebben aangevraagd doen er verstandig aan, wanneer deze soms na jaren wordt verstrekt, om de capaciteit, de soort en de uitvoering van de luchtwasser nog weer eens tegen het licht te houden. In de vergelijking van offertes wordt met zaken als elektriciteitsverbruik, schoonmaakkosten, kosten voor onderhoud en het kalibreren van gevoelige sensoren van pH en geleidbaarheid niet altijd voldoende rekening gehouden. Dan heb je ook nog te maken met een overheid die in toenemende mate een opleveringsverklaring, waarin een goede werking van de installatie bij oplevering wordt gegarandeerd, van de agrarische ondernemer verwacht. Dat kun je contractueel met de leverancier vast laten leggen."

Zijn er nog meer aspecten dan een optimale werking van de luchtwasser waar de ondernemer rekening mee moet houden?

„Ja, je kunt aan alle regels voldoen en de installatie kan optimaal werken, en dan nog is het niet uitgesloten dat je toch klachten uit de omgeving krijgt. Vooral met een chemische luchtwasser, die wel de ammoniak, maar de geur minder reduceert, gebeurt dat wel eens. De provincie Noord-Brabant wil daarom naar verwachting ondernemers die een luchtwasser willen aanschaffen verplichten om daarover met direct omwonenden in gesprek te gaan om zo draagvlak te creëren. Het zijn onder andere deze aspecten die tijdens de twee cursussen gegeven door Agrifirm Exlan samen met HAS Kennistransfer op 6 en 13 november voor gebruikers en potentiële gebruikers van luchtwassers aan bod komen." ■

Reageren?
s.buning@pigbusiness.nl